

Nr 42-43/11-12/2013
ISSN 1427 - 5546
egzemplarz bezpłatny

GŁOS BIAŁOWIEŻY

MIESIĘCZNIK SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Szanowni Państwo...

Przed nami czas szczególny
- Święta Bożego Narodzenia.

Z tej niepowtarzalnej okazji prosimy przyjąć moc
najserdeczniejszych życzeń.

Aby te święta upłynęły w zdrowiu, radości i ciepłe
rodzinnym, a nadchodzący Nowy Rok był pełen
sukcesów w życiu osobistym jak i zawodowym.

Z poważaniem

Wójt Gminy Białowieża

Albert Waldemar Litwinowicz

Rada Gminy Białowieża

Pracownicy Urzędu Gminy

Temat numeru: Życzenia do ministra
**W ostatnich tygodniach miała miejsce zmiana mi-
nistra środowiska. Marcina Korolca zastąpił Ma-
ciej Grabowski, były wiceminister finansów.**
**Postanowiliśmy zapytać samorządowców z regio-
nu Puszczy Białowieskiej, czego oczekują od no-
wego szefa resortu środowiska.**

Więcej przeczytają Państwo na stronie 8.

W numerze:

Informacje:

Były łowczy oczyszczony z zarzułów s. 3.

Sprawozdanie z XXV sesji Rady Gminy s. 3-5.

Droga bez dziur s. 5.

Turystyka:

Toronto, Niagara i Góry Skaliste s. 6-7.

Temat numeru:

Życzenia do ministra s. 8.

Kultura i nauka:

Sylwester pod chmurką s. 8.

Obchody Święta Niepodległości w Białowieży 9.

Spotkanie z himalaistką Anną Czerwińską w Tere-miskach s. 9.

Prezentacja "Ławczki" s. 10-11.

Muzyka ludowa in crudo w przedszkolu s. 10.

Zostawić ślad - pieśni znane i nieznane mieszkań-ców Podlasia s. 11.

Plastuś, Miś Uszatek i Reksio daej bawią dzie-ci s. 11-12.

Obchody Dnia Senio-ra s. 12.

Termiski w serialu "Odkry-wamy Polskę" s. 12.

To już czwarta edy-cja s. 13.

Festiwal Filmowy Żubroff-ka w Białowieży s. 13.

Sport:

Turniej Niepodległości w piłce siatkowej chłopców w Białowieży s. 14.

Hajnówka wygrywa s. 14.

Puchar Dyrektora BOK w piłce siatkowej s. 14.

Kadeci na czwartym miej-scu s. 15.

Drodzy Czytelnicy

W tym numerze polecam szczególnie relację z sesji rady gminny, na której zajmowano się sprawami bardzo ważnymi dla naszej społeczności. Nasi radni dobrze się do niej przygotowali, zadając dużo szczegółowych pytań. Warto na ten materiał poświęcić trochę czasu, aby dokładnie go zanalizować. Radzę także dobrze zapoznać się z odpowiedziami przedstawiciela Białowieskiego Parku Narodowego. Część z nich może naprawdę wprawić w osłupienie. Szczególnie polecam tą o możliwości zakazu ruchu samochodowego. Dla mnie osobiście- cytat roku.

Miłą informację otrzymaliśmy z **Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego**. W następnym roku będzie dokończony remont drogi Hajnówka-Białowieża. Tutaj ogromne podziękowania należą się **marszałkowi województwa Jarosławowi Dworzańskiemu** oraz **dyrektorowi Podlaskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich Józefowi Sulimie**. Nie bez przesady będzie stwierdzenie, że na ten remont czekaliśmy ponad 20 lat. Dobrze, że obecne władze województwa doprowadziły do tego, że będzie on przeprowadzony.

Natomiast z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia oraz Nowego Roku, chciałbym wszystkim Państwu życzyć radosnych, spokojnych i rodzinnych świąt, udanej zabawy sylwestrowej oraz wszystkiego najlepszego w 2014 roku.

Z wyrazami szacunku
Mateusz Gutowski

Białowieski Ośrodek Kultury oferuje możliwość wynajęcia wiat ogniskowych znajdujących się na stadionie gminnym

- możliwość zamieszkania jednocześnie 60 osób,
- możliwość połączenia ogniska z zabawami sportowymi (boisko do piłki nożnej, bieżnia, lekkoatletyczna, boiska do siatkówki plażowej),
- możliwość skorzystania z usług akordeonisty za dodatkową opłatą,
- ciche, położone na uboczu miejsce, niedaleko od centrum Białowieży.

Cennik:

- ognisko do 2 godzin- 180 złotych,
- ognisko powyżej 2 do 5 godzin- 260 złotych.

Kontakt:

Białowieski Ośrodek Kultury
ul. Sportowa 1, 17-230 Białowieża
tel: 85 68 12 460 lub 693 630 082
e-mail: bok@ug.bialowieza.pl

Były łowczy oczyszczony z zarzutów

Uniewinnieniem zakończyła się sprawa byłego łowczego Nadleśnictwa Białowieża. Tomasz Werkowski był oskarżony o naruszenie zakazu obowiązującego w rezerwatach przyrody.

Przymyślmy- cała sprawa zaczęła się 31 grudnia ubiegłego roku. Doktor Nuria Selva z Instytutu Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk na terenie Lasu Naturalnego Puszczy Białowieżskiej natrafiła na ślady wskazujące według niej na nielegalne polowanie na łanię. Wszystko działo się w oddziale 311 w ćwiartce. A po zachodniej stronie tzw. Drogi Kościelnej, czyli na chronionym terenie Puszczy Białowieżskiej. Sprawa została zgłoszona na policję, która jeszcze tego samego dnia zabezpieczyła ślady.

W sprawie nielegalnego polowania zgłoszonego przez badaczkę hajnowską prokuratura w ogóle odmówiła dochodzenia w związku z brakiem znamion czynu zabronionego.

Sprawa, która zakończyła się w październiku dotyczyła nielegalnego wejścia na teren rezerwatu.

- Wniosek o ukaranie złożyła Komenda Powiatowa Policji w Hajnówce, a całą sprawę zgłosił do niej Adam Bohdan z Pracowni na Rzecz Wszystkich Istot – mówi Tomasz Werkowski. – Oczywiście, że cieszę się z takiego wyroku. W mediach pojawiło się mnóstwo kłamstw na temat tego wydarzenia. Sam poniosłem za nią konsekwencje służbowe. Jak się okazało niesłusznie. Jest to dla mnie tym bardziej przykre, bo zarówno Nuria Selva, jak i Adam Wajrak byli

moimi przyjaciółmi. Sąd w sentencji wyroku potwierdził, że nie tylko miałem prawo, ale wręcz obowiązek wejść na teren rezerwatu.

Byłego łowczego zapytaliśmy również czy nie uważa, że cały ten ciąg wydarzeń był po prostu nagonką na jego osobę.

- Mogło tak być, ale trudno to będzie udowodnić – odpowiada. – Nie chodzi tu tylko o zdarzenie z grudnia. Wszyscy wiemy jak blokowane są przez organizacje pozarządowe polowania w czasie rykowiska. Tu moim zdaniem dochodziło i dochodzi do rzeczy bardzo niebezpiecznych, a ja moimi działaniami na pewno nie przysporzyłem sobie przyjaciół.

●
Mateusz Gutowski

Sprawozdanie z XXV sesji Rady Gminy

Informacje Wójta Gminy z pracy międzysesyjnej

Wójt poinformował, iż zakończona została przebudowa ulicy Centura w ramach, której została wykonana nawierzchnia z polbruk. Koszt inwestycji pokryto z następujących źródeł: dofinansowanie z „Schetynówki” oraz 25% inwestycji pokryły Lasy Państwowe. Słu-

py które zostały przy drodze będą uprzątnięte w późniejszym terminie. Został złożony wniosek na remont ulicy. Poinformował również, że są plany, aby cała Puszcza Białowieża stanowiła światowe dziedzictwo ludzkości UNESCO. Czy z tego tytułu Gmina Białowieża bę-

dzie miała korzyści czy też straty o taką informację należałoby się zwrócić do Dyrektora BPN.

Następnie przedstawił wszystkim zebranym nową Dyrektora Zespołu Szkolno-Przedszkolnego **Panią Wioletę Januszkiewicz.**

Plan Ochrony BPN i Plan Zadań Ochronnych dla BPN

Przewodniczący Komisji Ochrony Środowiska poinformował, iż na wspólnym posiedzeniu z Komisją Planowania wypracowano następujące wnioski:

Plan Ochronny BPN

W planie nie zostały uwzględnione postulaty Rady Gminy Białowieża z roku 2010 w związku z powyższym Komisja wnosi o jęcie w Planie następujących zmian:

1). Zezwolić na zabudowę mieszkalną na północ od granicy ulicy Kamienne Bagnie na odległość do 100 m (odległość od ulicy do Obszaru Ścisłego BPN wynosi 1650 m).

2). Usunąć zapis organizacji przejścia granicznego z Białorusią jako przejścia tylko rowerowo-pieszego (należy parzyć przyszłościowo i przewidzieć możliwość poruszania się pojazdami takimi jak pojazdy elektryczne).

3). Zezwolić na organizację spływów kajakowych rzeką Narewka.

4). Nie rozszerzać otuliny Białowieżskiego Parku Narodowego o nowe obszary Polany Białowieżskiej i Pogorzelskiej (str. 46 pkt 6 Planu) co gwarantowane jest w porozumieniu z dnia 4 lipca 1996 roku zawartego między Ministrem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Stanisławem Żelichowskim, Wojewodą Białostockim

Andrzejem Gajewskim a Gminami tj.:

§ 2 Z projektowanej otuliny Białowieżskiego Parku Narodowego zostaną wyłączone następujące obszary: Polana Masiewo, Polana Białowieża, grunty wsi Pogorzelce oraz grunty Lasów Państwowych oddziały: 473, 474, 475, część oddziałów 449, 450, 451 leżące na południe od szosy Hajnówka – Białowieża Nadleśnictwa Białowieża i oddział 80 Nadleśnictwa Browsk.

Radny T. Werkowski zwrócił się z zapytaniem do Dyrektora BPN: „dlaczego BPN wchodzi w kompetencje gminy? Ustala 100 m zabudowy od takich ulic jak Południowa, Polna, które to nie graniczą z parkiem oraz dlaczego Park Na-

~Informacje~

rodowy chce mieć wpływ na charakter przejścia granicznego? Dlatego też są obawy mieszkańców Białowieży o to poszerzenie Białowieskiego Parku Narodowego na całość Puszczy. Może dojść do takiej sytuacji, iż Dyrektor BPN będzie organem nadrzędnym i organy takie jak Rada Gminy i Wójt nie będą miały racji bytu”.

Radny W. Gutowski zaproponował o zmianę odległości zasięgu zabudowy przy ulicy Kamienne Bagno do 200 m uzasadniając, iż dawniej na tej granicy kiedyś mieszkał pan Milko oraz przed wojną znajdowały się tam baraki.

Radny K. Zamojski zaproponował, aby we wnioskach ująć zapis ze stanowiska z 2010 roku tj. „to co Park zapisuje poza swoim terenem BPN w planie ochrony jest tylko zaleceniem. My jako społeczność lokalna mamy prawo do rozwoju, jest to zapewnione w Konwencji Europejskiej, w Konwencji ONZ, zawiera się to w prawie ludności miejscowej do funkcjonowania i rozwoju, jak również do życia w sposób cywilizowany”.

Radny W. Gutowski w uzupełnieniu do poprzedniej wypowiedzi powiedział: „w odniesieniu do zabudowy polany trochę jest to cyniczne i niezgodne z Konstytucją (brak równości wobec prawa). Osoby prominentne tj. Pan W. Pan J. Pan K. Pan G. wybudowały domy przy ścianie Parku Narodowego. Dlaczego inni nie mogą budować w tych okolicach i w czym oni są gorsi oraz czemu ma to służyć?”.

Radny W. Małachowski powiedział, iż: „jeszcze tak niedawno, jak się wychodziło za Kamienne Bagno to były pola uprawne. Co by się stało teraz, gdyby ktoś się znalazł i powiedział – a ja chcę wrócić do roli. A może ktoś wróci i co? Będzie się ograniczało? Czy rolnictwo to jest coś złego? Czy nawet ten las, który jest lasem prywatnym. Dlaczego Białowieski Park Narodowy ma decydować o tym, tak daleko poza otuliną? Część osób, która ma działki prywatne dawno chciałaby się pobudować, ale nie może. A gdzie ma się budować? Na Białorusi ma wyjechać, bo bliżej i może nie ma tam takich ograniczeń. Na całej trasie Pogorzelle – Teremiski też są ograniczenia. Ludzie nie chcą stąd się wyprowadzać, ale życie będzie zmuszało. Chyba, że to jest cel działania parku. Bo ja tak to odbieram, żeby ograniczyć do mini-

mum tą Białowieżę, żeby ta Białowieża wymarła”.

Następnie zwrócił się z zapytaniem do Pani Dyrektor Zespołu Szkolno – Przedшкоlnego: „Ile dzieci poszło do pierwszej klasy (odp. 11 dzieci)”. Poruszył również sytuację materialną mieszkańców – dużo osób pobiera zasiłki w GOPS z uwagi na brak pracy, na zakazy (w tym zakaz budowania na własnym gruncie, które było przekazywane z pokolenia na pokolenie).

W dalszej swej wypowiedzi: „najłatwiej gospodarzyć cudzą własnością, nie ponosząc z tego tytułu żadnych nakładów finansowych oraz konsekwencji. Proszę się zastanowić co będzie za 100 – 200 lat. Śmiem twierdzić, że będzie źle”.

Radny I. Gład złożył następującą propozycję- należy sprawdzić co zostało zapisane podczas przekazywania otuliny Białowieskiemu Parkowi Narodowemu i czy strony wywiązują się z tych przepisów.

Radny W. Gutowski w odniesieniu do otuliny powiedział, iż ogrodzenie jest nieszczęsne, brama jest otwierana, aby zwierzyna mogła wyjść na polanę i wyrządzać szkody.

Radny W. Małachowski zwrócił uwagę na zapis dotyczący ograniczenia wjazdu pojazdów konnych z uwagi na przenoszenie obcych odmian nasion. W związku z powyższym zwrócił się z zapytaniem do Dyrektora BPN skąd jest brane siano dla żubrów?

Po wysłuchaniu uwag radnych głosabrał **Przewodniczący Rady Gminy** i powiedział, że nie zgadza się ze stanowiskiem **radnego K. Zamojskiego**, ponieważ: „jeżeli w Planie Ochrony BPN Minister zatwierdzi postulaty czy też zalecenia do studiów i planu zagospodarowania przestrzennego wówczas jest to dla rady właściwej wiążące. Musimy to przepisać z dobrodziejstwem wszystkich co tam zostało zapisane i nie może być inaczej. Teraz musimy uzasadnić wszystkie nasze oczekiwania i przekazać Panu Ministrowi wraz z porozumieniem zawartym w 1996 roku”.

Plan Zadań Ochronnych dla BPN

Następnie **Przewodniczący Rady Gminy** poinformował, iż priorytetową sprawą jest zajęcie stanowiska w sprawie Planu Zadań Ochronnych dla BPN. W przypadku Planu Ochrony BPN moż-

na stanowisko przełożyć na następny termin.

Pytania i uwagi – dyskusja:

Przewodniczący Rady W. Wołkowycki zwrócił uwagę na następujące zapisy:

1). Zapis „obszar BPN jest niewystarczający dla zwierzyny (wilka, rysia, żubra) w związku z powyższym zaleca się korytarze ekologiczne”. Zdaniem Przewodniczącego jest, iż utworzenie korytarzy przy ulicy Kamienne Bagno jest niezrozumiałe gdyż:

- odległość od ulicy w stronę Rezerwatu jest około 1650 m,

- nasz postulat, ażeby teren przyległy do ulicy Kamienne Bagno, który w stosunku do powierzchni gminy wynosi 0,07% był włączony pod zabudowę, gdyż nie waży na przepustowości korytarza ekologicznego.

2). Zapis „zaniechanie tradycyjnego krajobrazu”. Zdaniem Przewodniczącego jest, że w obecnych czasach ludzie chcą żyć nowoczesnie co przynosi tym samym skutki dla krajobrazu.

3). Zapis dotyczący zanieczyszczenia powietrza „propagowanie w rejonie niskoemisyjnych źródeł ciepła oraz wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych”. Przewodniczący zaproponował dopisać wspieranie, wspomaganie. Taki zapis będzie furką na pozyskanie dodatkowych środków finansowych.

Wyjaśnień udzielił **Aleksander Bolbot Z-ca Dyrektora BPN**: „To nie Rada Naukowa zarządza parkiem. Zapisy Planu Ochrony BPN wynikają wprost – z potrzeb określonych przez ekspertów jeśli chodzi o ochronę Białowieskiego Parku Narodowego. Tworzenie planu jest obowiązkiem Dyrektora BPN. Ma ocenić wszystkie zagrożenia istniejące, potencjalne, a także zewnętrzne i wewnętrzne. Likwidacja zagrożeń może sięgać bardzo daleko (w granicach parku i poza). Jeżeli eksperci, Dyrektor BPN stwierdzą, że istnieją elementy, które mogą powodować nawet potencjalne zagrożenia wówczas jego obowiązkiem jest to uwzględnić w Planie Ochrony BPN. Oczywiście jest to projekt, który będzie jeszcze raz przekazany radzie do zaopiniowania. W obecnej chwili plan jest analizowany przez Departament Ochrony Przyrody i Leśnictwa i Departament Prawny i dlatego są pewne modyfikacje zapisów. Zapis dotyczący

~Informacje~

propagowanie niskoemisyjnych źródeł został zmodyfikowany przez Departament Prawny. Poprzednia wersja miała zapis wspieranie co skutkowało zapewnieniem środków przez BPN na wspieranie. Kwestia otuliny wśród Rady Gminy i mieszkańców budzi największe obawy. Należy zwrócić uwagę, iż BPN przez wiele lat funkcjonuje bez formalnej otuliny wokół granic. Z punktu widzenia zagrożenia dla BPN otulina jest bardzo istotna – granica pomiędzy terenami zurbanizowanymi a Parkiem Narodowym. I od strony Masiewa i od strony Białowieży park nie ma otuliny. Czym jest otulina? Jest narzędziem dla Dyrektora Parku Narodowego, żeby w sytuacji podejmowania działań – tak na prywatnych gruntach, które są innej własności może wypowiedzieć swoje zdanie na ten temat. W sytuacji braku otuliny nie ma podstaw do tego, żeby Dyrektor wypowiadał się w jakiś sposób. Może to trywializuje, ale gdyby przy granicy BPN ktoś podejmował działania na swoim prywatnym gruncie to w obecnej chwili nie ma środków formalnych, żeby Dyrektor Parku mógł podejmować jakiegokolwiek działania. Zgodnie z zapisami w Konstytucji własność prywatna w pewnych sytuacjach może być ograniczana. Ochrona środowiska jest jednym z takich elementów, który jest zapisany w Konstytucji. Stąd całe dążenie, aby otulinę w jakiś sposób wokół parku stworzyć. Oczywiście, gdyby były ramy prawne, które np. w planie zagospodarowania przestrzennego pozwalałyby powiedzieć tak: nie ma żadnych zagrożeń dla terenu Parku Narodowego,

bo wynika to z naszego planu z kierunków rozwoju gminy” to w tym momencie posiadania otuliny staje się mniej istotne”.

Radny J. Droń zwrócił się z zapytaniem o jakie zagrożenia chodzi?

Pan A. Bolbot wymienił, iż jednym z takich zagrożeń są bariery stworzone przez człowieka, które przecinają szlaki migracyjne zwierząt. Wyniki telemetrii żubrów przedstawiają, iż z koszonej otuliny żubry przechodzą głęboko na południe przemieszczając się wzdłuż północnej granicy zabudowań usiłując znaleźć przejście na południe. W pewnych sytuacjach następuje konflikt między antropogresją wywołaną działaniem człowieka, a tą przyrodą którą my jesteśmy zobowiązani chronić. Do planu y jako pierwszy z Parków BPN dołączył mapy korytarzy ekologicznych, żeby pokazać gdzie występują pewne miejsca, które mogą tworzyć konflikty i gdzie pewne wymogi jeśli chodzi o ochronę przyrody należałoby spełnić. Zapewnił, iż nikt z osób opracowujący powyższy plan nie miał takiego zamiaru, żeby ograniczyć kogoś w jego zamierzeniach, aspiracjach i chęciach rozwoju. W związku, iż są określone obowiązki do realizacji i wymóg do rzetelnego przygotowania dokumentu, który będzie przez 20 lat regulował funkcjonowanie BPN. W związku, iż w przypadku błędnego zapisu nie ma możliwości zmian w planie został ujęty szeroki wachlarz zadań.

Radny T. Werkowski zwrócił się z zapytaniem czy jest możliwość udostępnienia

leżącej w sercu Puszczy Białowieckiej.

W 2014 roku będzie kolejny etap remontu drogi Hajnówka-Białowieża. Przypomnijmy, że w tym roku zmodernizowany został 10-kilometrowy odcinek tej trasy.

- Mogę potwierdzić, że w przyszłym roku planujemy dokończenie tych prac – komentuje dla Kuriera Hajnowskiego Zbigniew Nikitorowicz, dyrektor gabinetu marszałka województwa podlaskiego. – Przetarg ogłosimy już zimą, a remont kolejnego odcinka drogi chcemy zakończyć do końca roku.

Nikitorowicz podkreśla również znaczenie tej drogi dla ruchu turystycznego.

- Ważne jest dla nas, żeby takie regiony jak powiat hajnowski mogły pochwalić

rzeki Narewka do spływu kajakowego?

Pan A. Bolbot udzielił odpowiedzi następująco: „Dyplom Rady Europy dla Białowieckiego Parku jest zawieszony ze względu na wymogi formalne, które polska strona dotychczas nie dopełniła. Wśród rekomendacji Rady Europy jest, aby rzeka Narewka i Hwoźna była nieudostępniana do turystyki kajakowej”.

Dyrektor BOK M. Gutowski zwrócił się do przedstawiciela BPN następująco: „Pan mówił, iż przy tworzeniu zadań dyrekcja i eksperci muszą określić zagrożenia i do tych zagrożeń należy dostosować zadania. Mam pytanie, czy to stwarza możliwość, czy kiedyś założymy nowy dyrektor z innymi ekspertami stwierdzi, że zagrożeniem dla BPN jest np. ruch samochodowy na terenie Białowieży – jest teoretycznie taka możliwość?”.

Pan A. Bolbot potwierdził, iż taka możliwość jest.

Uwagi do zadań ochrony BPN:

- wprowadzić zapis dotyczący wsparcia inicjatywy powstania szlaku narciarskiego, który start planuje się z pętli Parku Pałacowego.

Do opracowania ostatecznego stanowiska w sprawie planu zadań Przewodniczący Rady wyznaczył następujące osoby:

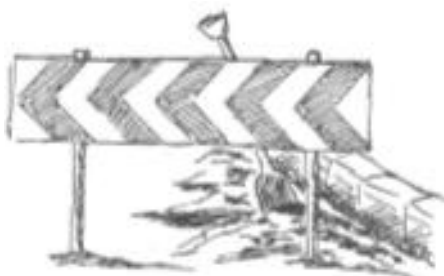
- Wójt Gminy Albert Waldemar Litwinowicz
- Przewodniczący Komisji Ochrony Środowiska. Eugeniusz Superson
- Radny Wojciech Gutowski

się dobrą infrastrukturą –mówi . – Na pewno turyści chętniej będą przyjeżdżać do miejscowości, gdzie nie muszą jechać po dziurawych drogach.

Z tych decyzji cieszy się Albert Litwinowicz, wójt gminy Białowieża.

- To bardzo dobra wiadomość – komentuje. – Szczególnie, że przez tyle lat nic się z tą trasą nie działo. Jak się okazało można ją wyremontować w ciągu dwóch lat. To na pewno poprawi wizerunek naszej miejscowości, ale również całego województwa, bo to w końcu droga wojewódzka.

Mateusz Gutowski

Rys. Barbara Bańska

Droga bez dziur

Mieszkańcy Białowieży i całego powiatu hajnowskiego doczekają się w końcu dobrego dojazdu do miejscowości

Toronto, Niagara i Góry Skaliste, czyli miesiąc miodowy w Kanadzie

Dlaczego Kanada? – pytali znajomi. Faktycznie, nietypowy kierunek. No-wożeńcy wybierają zwykle egzotyczne ciepłe kraje jako cel swojej podróży poślubnej. My jednak postanowiliśmy spełnić swoje marzenia z czasów dzieciństwa i na miesiąc miodowy pojechaliśmy do Kanady.

Ten kraj pobudzał wyobraźnię nie tylko nas, ale zapewne wielu dzieci. Fascynujące powieści przygodowe Jamesa Olivera Curwooda czy reportaże podróżnicze Arkadego Fiedlera pozostawiły w głowach kilku pokoleń młodzieży niezwykle obraz Kanady. Ośnieżone Góry Skaliste, wijąca się między nimi rzeka Athabaska, jesienne kolory lasów nad Zatoką Hudsona i wielkie pustkowia zamieszkałe przez wilki, niedźwiedzie i Indian – któż nie marzyłby o tym, aby ujrzeć to na własne oczy?

Ale jak zorganizować taką podróż? Nie było to łatwe zadanie, wszak Kanada to kraj ogromny (drugi po Rosji pod względem wielkości). Jak w zaledwie 3 tygodnie zobaczyć wszystko, co byśmy chcieli? Jak przemierzać wielkie odległości między wschodnim, a zachodnim wybrzeżem?

Udało się znakomicie. Początkowo zatrzymaliśmy się w Toronto, położonym nad jeziorem Ontario. Wielkie Jeziora Północnoamerykańskie są naprawdę WIELKIE! Zarówno z okna samolotu, jak i z brzegu Ontario wydawało się być morzem, a Toronto wyglądało z góry jak zbudowana z patyczków makieta nad bezkresem wody. Jest to jednak miasto ogromne, a także nosi oficjalny, nadany przez ONZ tytuł najbar-

dziej wielokulturowego miasta świata. Mieszkają tam ludzie z ponad 150 nacji i grup etnicznych, w tym wielu Polaków. Przez trzy dni, które tam spędziliśmy,

udało nam się nieco zwiedzić samo miasto, wybraliśmy się też na wycieczkę nad Wodospad Niagara. Wodospad znajduje się na granicy Kanady i Stanów Zjednoczonych, jednak widziany od kanadyjskiej strony robi o wiele większe wrażenie. Ma się wówczas widok prosto na wielkie spadające ze skał kaskady wody.

Kolejnym naszym przystankiem w krainie wielkich jezior było miasteczko Windsor, położone nad rzeką Detroit, na granicy z USA. Miasteczko nieduże, ale przyjemne, a po drugiej stronie rzeki roztacza się widok na amerykańskie Detroit. Chociaż mówi się, że Detroit jest miastem upadłym ekonomicznie i wiadomo, że ma poważne kłopoty z przestępczością, zza rzeki wyglądało ładnie. Nie odważyliśmy się jednak wybrać tam na wycieczkę.

W Kanadzie wszystko (nie tylko jeziora) jest wielkie. Największe są odle-

głości. Aby dostać się na zachód kraju, musieliśmy znowu odbyć długą podróż samolotem. Ale po wylądowaniu w Edmonton zaczęła się najbardziej przez nas oczekiwana część wyprawy!

Znajomy z Edmonton pożyczył nam samochód, dzięki czemu mogliśmy pojechać w 5-dniową wyprawę w Góry Skaliste. To było nasze wielkie marzenie! Odwiedziliśmy dwa parki narodowe (Jasper National Park oraz Banff National Park). Brak słów, aby opisać niezwykle widoki. Górskie szczyty pokryte śniegiem, ogromne świerkowe lasy, zbocza gór schodzące wprost do jezior, głębokie kaniony rzek... Widzieliśmy nawet

lodowce, a w wyższych partiach gór zaskoczyła nas śnieżycyca. Trochę obawialiśmy się niedźwiedzi, które właśnie jesienią są najbardziej aktywne, żerując bowiem na zboczach gór i w lasach, przygotowując się do snu zimowego. Żadnego jednak nie spotkaliśmy na swojej drodze – trochę szkoda, choć może jednak na szczęście.

Chociaż kolejny raz przekonałam się, że marzenia się spełniają, wszystkiego, co byśmy chcieli, zobaczyć się nie dało. Góry Skaliste były ostatnim przystankiem naszej podróży. Trzy tygodnie to za mało, aby zwiedzić tak wielki kraj. Vancouver i Zatoka Hudsona zostaną na następny raz. Kiedys na pewno tam wrócimy!

Helena Krauze-Wułtańska

Toronto, Niagara i Góry Skaliste, czyli miesiąc miodowy w Kanadzie

Foto. Michał Krauze-Wułtański

~Temat numeru~

JEST NOWY SZEF RESORTU ŚRODOWISKA

Życzenia do ministra

W ostatnich tygodniach miała miejsce zmiana ministra środowiska. Marcina Korolca zastąpił Maciej Grabowski, były wiceminister finansów.

Postanowiliśmy zapytać samorządowców z regionu Puszczy Białowiejskiej, czego oczekują od nowego szefa resortu środowiska.

- Od każdego ministra, od ministra środowiska też, oczekuję mądrych decyzji i umiejętności słuchania innych w kwestiach o których chce decydować – komentuje Włodzimierz Pietrocuk, starosta hajnowski. – Swoje oczekiwania będę mógł sformułować, gdy usłyszę jak minister Grabowski ma zamiar rozwiązywać problemy związane z Puszcą Białowieską. Pakiet naszych oczekiwań, który przekazaliśmy ministrowi Korolcowi będzie mam nadzieję podstawą do rozmowy z nowym ministrem, ale także podstawą do budowania spójnego programu rozwoju w oparciu o RPO 2014 - 2020.

O tym, że niezwykle ważna jest kontynuacja rozmów, które podjął Korolec z samorządami, mówi również Albert Litwinowicz, wójt Gminy Białowieża.

- Oczywiście, że mam nadzieję, że nasze propozycje nie zostaną teraz schowane do szuflady – komentuje. – Liczę również na to, że nowy minister pomoże nam w przeforsowaniu tzw. „subwencji ekologicznej”, która na stałe zwiększy dochody samorządów leżących w rejonie terenów chronionych. W innym przypadku taka gmina jak Białowieża nie będzie w stanie korzystać ze środków unijnych, ponieważ nie będzie nas po prostu stać na wkład własny w poszczególne projekty.

Tuż przed swoim odejściem minister Korolec poprosił samorządy „puszczańskie” o sporządzenie listy inwestycji, które miałyby być priorytetowe dla poszczególnych gmin. W Białowieży są to m.in.: budowa kanalizacji na niektórych ulicach, modernizacja oczyszczalni ścieków, przebudowa dróg, rekultywacja kąpieliska

z czasów II wojny światowej, docieplenie budynków użyteczności publicznej oraz modernizacja ich kotłowni, stworzenie edukacyjnego szlaku kajakowego rzeką Narewka, remont oświetlenia ulicznego, budowa systemu parkingowego, stworzenie ścieżki edukacyjnej w koronach drzew.

Z kolei rady gminy Białowieża Ignacy Gład podnosi kwestię martwego drewna.

- Moim zdaniem obecna sytuacja jest niedopuszczalna – komentuje. – W niektórych miejscach puszczy na wydzielonych hektarowych znajduje się około osiemdziesięciu procent posuszu świerkowego. Wydaje mi, że ktoś powinien na to zwrócić uwagę. Odnoszę wrażenie, że poprzedni minister był pod zbyt dużą presją organizacji pozarządowych.

Czy nowy minister będzie kontynuował prace swego poprzednika? Do tematu wrócimy.

Mateusz Gutowski

Białowieski Ośrodek Kultur oraz Urząd Gminy w Białowieży zapraszają serdecznie na "Sylwestra pod chmurką"

Termin: 31 grudnia. godz. 22.00.

Miejsce: parking gminny.

~Kultura i nauka~

11 LISTOPADA

Obchody Święta Niepodległości w Białowieży

Niedawno obchodziliśmy dziewięćdziesiątą piątą rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. W naszej miejscowości uroczystości rocznicowe rozpoczęły się już 7 listopada, kiedy to w Sali kina „Żubr” odbyła się okolicznościowa akademicka.

Swoje programy zaprezentowały: młodzieżowa sekcja zespołu „Ruczajok” pod kierunkiem pana Marka Zubryckiego, młodzież z Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Białowieży przygotowana przez Panią Joannę Jaganow, chór Technikum Leśnego w Białowieży kierowany przez Pana Wojciech Szymonowskiego oraz uczniowie szkoły leśnej w Białowieży przygotowani przez Panią

Joannę Romaniuk.

Kolejna część uroczystości miała miejsce 11 listopada pod pomnikiem marszałka Józefa Piłsudskiego. Poczty sztandarowe wystawił Białowieski Park Narodowy oraz Technikum Leśne w Białowieży. Wartę honorową pełnili uczniowie technikum, Posterunku Policji w Białowieży oraz Placówki Straży Granicznej w Białowieży. Po odśpiewaniu hymnu przemawiał zastępca wójta Gminy Białowieża Pan Dariusz Dutkowski.

Następnie odbyło się uroczyste złożenie wieńców przy pomniku, przez delegacje: Urzędu Gminy w Białowieży, Rady Gminy Białowieża, Ochotniczej Straży Pożarnej w Białowieży, Technikum Leśnego w Białowieży, Zespołu

Szkolno-Przedszkolnego w Białowieży, Samorządu Szkolnego Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Białowieży, Nadleśnictwa Białowieża, Białowieskiego Parku Narodowego, Policji, Straży Granicznej, Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieskiej Stacji Geobotanicznej UW, Instytutu Badawczego Leśnictwa, Platformy Obywatelskiej Powiatu Hajnowskiego i posła Roberta Tyszkiewicza.

Uroczystość zakończyła się koncertem Chóru Leśników Białowieskich.

Mateusz Gutowski

Spotkanie z himalaistką Anną Czerwińską w Teremiskach

Niezwykle spotkanie z Anną Czerwińską, himalaistką stało się udziałem ponad 60 osobowej publiczności, która 10 listopada zgromadziła się w Uniwersytecie Powszechnym w Teremiskach.

Anna Czerwińska, alpinistka i himalaistka jest zdobywczynią siedmiu ośmiotysięczników, pierwszą Polką,

która zdobyła Koronę Ziemi czyli najwyższe szczyty wszystkich siedmiu kontynentów. W 2000 jako druga Polka po Wandzie Rutkiewicz (a zarazem najstarsza kobieta) stanęła na szczycie Mount Everest. W latach 90. zdobywała kolejne najwyższe szczyty kontynentów. Wejściem na Everest skompletowała Koronę Ziemi jako drugi Polak po Leszku Cichym. Jest autorką wielu artykułów w prasie górskiej (m.in. w "Taterniku"), a także kilkunastu książek. Została odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi (w 2004 roku) oraz członkostwem honorowym Polskiego Związku Alpinizmu. Podczas spotkania w Teremiskach obejrzelśmy dwa filmy autorstwa Dariusza Załuskiego, który wspinał się razem ze swoją bohaterką. "Wszystko prawie o wyprawie", film dokumentujący wspinaczkę na K2, w której uczestniczył także Leszek Cichy, pokazuje po kolei jak wygląda zdobywanie ośmiotysięcznego szczytu – od organizacji przez karawanę, wygląd bazy aż do samej wspinaczki i emocji, jakie są udziałem himalaistów. Z kolei dokument „Przypadki Pani Ani” robiony podczas wyprawy na Lhotse w 2001 roku daje wgląd w znaczenie, jakie góry i wspinanie mają dla bohaterki. Oglądaniu filmów cały czas

towarzyszył rzeczowy, ale zarazem zdystansowany do siebie komentarz Anny Czerwińskiej, która ujęła swoją publiczność nie tylko pasją swojego życia i niezłomnością, ale też właśnie swoim stosunkiem do siebie, szczerością i otwartością. Po projekcji bohaterka filmów długo opowiadała o swojej drodze do wspinania, motywach, wielkich wyprawach i aktualnych planach. Szacunek wzbudził też Dariusz Załuski, autor obu filmów, laureat nagrody za zdjęcia robione w najbardziej ekstremalnych warunkach, który w najtrudniejszych zapierających dech momentach wspinaczki musiał być przecież o krok przed filmowaną bohaterką w dodatku z kamerą. Anna Czerwińska jest też autorką i współautorką wielu książek, w tym serii utrwalającej jej wspomnienia z ponad 40 lat spędzonych w górach – „GórFanka” wydawanej przez Wydawnictwo Annapurna, które serdecznie polecamy.

Szczególne podziękowania składamy Andrzejowi Radziwionce, który zaprosił Annę Czerwińską na jeden ze spektakli w naszym Teatrze, a potem był inicjatorem jej przyjazdu do Teremisek. Dziękujemy również za pomoc Instytutowi Biologii Ssaków PAN w Białowieży.

Katarzyna Winiarska

~Kultura i nauka~

Muzyka ludowa in crudo w przedszkolu

Muzyka ludowa in crudo czyli w jej niestylizowanej postaci była tematem listopadowego koncertu Filharmonii Warszawskiej w przedszkolu organizowanego przez Fundację Edukacyjną Jacka Kuronia. Przed dziećmi wystąpili muzycy należący do czołóweki artystów grających muzykę tradycyjną w Polsce - zespół o nazwie "Pies szczeka".

Poza skrzypcami zabrzmiały dawne, mało znane dziś instrumenty, jak cymbały i lira korbowa (Katarzyna Andrzejowska de Latour), suka biłgorajska - instrument podobny do skrzypiec - (Krzysztof Butryń), a także grecki instrument strunowy buzuki i gitara (Jurij Pastuszenko, były członek ukraińskiego zespołu Drewo). Śpiewanie, wyliczanki i zabawy w muzyczne pokazywanie prowadziła z dziećmi, grająca też na bębenu obręczowym, Agata Harz. Artyści wyczarowali na oczach dzieci atmosferę dawnego jarmarku, wesela i wiejskiego podwórza z nieznośną kozą, która nie chce gruszek strącać („Kozą”). Dzieci wysłuchały wielogłosowych pieśni, m.in. weselnej pieśni z Czarnorusi „Biczem konia biczem”, wspólnie z artystami wykonały piosenkę z Polski Centralnej „Służyłem u Pana” i świetnie bawiły się w zabawie z Mazowsza do piosenki „Maczek” oraz tańczyły polkę. Wysłuchały też marsza weselnego z Polski Centralnej, białoruskiego walczyka, „Cebulaka” i innych utworów. Jak zawsze oglądały też instrumenty i znajdowały ich cechy wspólne oraz różnice między nimi dowiadując się nowych rzeczy jak na przykład ta, że struny sukki biłgorajskiej trzyma się nie palcami a paznokciami, a w cymbałach znajduje się kilka strun odpowiadających jednemu dźwiękowi.

Koncert sfinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Fundacji Edukacyjnej Jacka Kuronia.

● Katarzyna Winiarska

BIAŁOWIESKI OŚRODEK KULTURY

Prezentacja "Ławeczki"

15 grudnia w sali Kina Żubr miała miejsce prezentacja filmowa dokumentu „Ławaczka”, którego autorem był Michał Grześ. Film jest zbiorem reportaży z kilkunastu miejscowości białorusko – polskiego pogranicza. Więcej o projekcie opowiem sam autor.

Marek Zubrycki: Skąd pomysł, idea na zrealizowanie takiego właśnie projektu?

Michał Grześ: *Idea na zrealizowanie projektu "Ławaczka" powstała pod koniec 2011 roku. Wtedy to, podczas rozmowy z białoruskim pisarzem Sokratem Janowiczem usłyszałem od niego tezę że "Obecne pokolenie jest ostatnim, które ma szansę zobaczyć wieś podlaską w kształcie który miała przez wiele pokoleń, a który zniknie wraz z jedną zmianą pokoleniową". Zaczęłem zastanawiać się jak można zarejestrować ten ostatni moment. Wtedy też uświadomiłem sobie, że wieś białoruska na Podlasiu ma w swym krajobrazie takie charakterystyczne miejsce. Była to ławka, na której kiedyś często, dziś rzadziej przesiadywali mieszkańcy wioski. Ławeczki dawały chwilę wytchnienia mieszkańcom od ciężkiej pracy w gospodarstwie, były miejscem spotkań, rozmów i wymiany poglądów, itp. Koncentrowało się tam wiejskie życie. Dziś ławeczek we wsiach jest już niewiele a i te stoją najczęściej puste.*

MZ: Jakie są główne cele, założenia projektu, gdzie i w jakim terminie był realizowany, dlaczego właśnie te gminy?

MG: *Podstawowym celem jest zadokumentowanie - nagranie i zachowanie obrazu wsi białoruskiej Podlasia dla przyszłych pokoleń. Założenie projektu jest takie, iż za 20-30 lat nie będzie ludzi mówiących gwarą, pamiętających np. czas II wojny światowej, ani też ławek przy ulicach i kultury która była tu od wieków. Projekt "Ławaczka" rozpoczął się w lipcu a zakończył w listopadzie był realizowany w czterech gminach pogranicza polsko-białoruskiego. Gminy te to Krynki, Narewka, Gródek, Białowieża. O ile gminy Krynki, Gródek i Narewka były przewidywalne co do rezultatu, i byłem pewien że w tych gminach znajdę ludność posługującą się gwarą białoruską*

o tyle gmina Białowieża była czymś w rodzaju eksperymentu. Jednak gdy zjechałem do pana Włodzimierza Dacewicza w Białowieży byłem pewien, że był to bardzo dobry wybór. Białowieża pomimo większego procentu katolików w porównaniu z innymi gminami nie różni się niczym od gmin Narewki czy Krynek. Wynikiem pracy jest filmowa dokumentacja (4 x 60 min. DVD) znikającego oblicza wsi białoruskich Białostoczczyzny w retrospektywie minionego półwiecza, zawierająca dwanaście reportaży, zrealizowanych we wsiach Chomontowce, Nowosiółki, Gobiaty (gmina Gródek), Ozierany Wielkie, Nietupa, Rudaki (gmina Krynki), Ochrymy, Olchówka, Michnówka (gmina Narewka), Białowieża, Krzyże, Białowieża Stoczek, Teremiski (gmina Białowieża). Jest to zapis wspomnień i refleksji sędziwych mieszkańców w wyludnionych już wsiach. Przed kamerą opowiedzieli, jak wyglądały ich wsie w czasach młodości, opisali dawne życie codzienne, zwyczaje rodzinne, ludowe obrzędy, itp. Następnie skonfrontowali to ze smutnym stanem obecnym, gdy z tamtego gwarnego i barwnego świata prawie nic już nie zostało.

MZ: Kto finansuje, pomaga, partnerzy lub instytucje o których warto wspomnieć?

MG: *Projekt "Ławaczka" został zrealizowany dzięki dotacji Ministra Administracji i Cyfryzacji w ramach projektu wspierania mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce. Dodatkowo finansowego wsparcia udzieliło Gminne Centrum Kultury w Gródku ponieważ jako wydawca i instytucja wnioskująca do MAiC zobowiązało się do dokonania wkładu własnego na potrzeby projektu "Ławaczka". Należy podkreślić, iż dyrektor Gminnego Centrum Kultury w Gródku, Jerzy Chmielewski, od pierwszej wizyty i przedstawianiu pomysłu bardzo chętnie i z wielkim zaangażowaniem włączył się w powstanie i realizację projektu. W poszczególnych gminach mogłem liczyć na pomoc wielu przyjaznych osób (nazwiska których umieściłem na opakowaniu albumu): dr hab. L. Gło-*

~Kultura i nauka~

gowska - gmina Gródek, Joanna Czaban - gmina Krynki, Helena Rejent - gmina Narewka, Sergiusz Niczyporuk, Marek Zubrycki, Piotr Bajko - gmina Białowieża. Osoby te pomogły mi w skontaktowaniu się z mieszkańcami wiosek, z którymi mogłem przeprowadzić rozmowy oraz niejednokrotnie były obecne w trakcie samego nagrania. Ponadto patronat medialny nad projektem obeli: Radio Racja, TVP Białystok.

MZ: Czy ludzie chętnie brali udział w projekcie (wypowiadali się)?

MG: W większości nagrań nie było problemu z przekonaniem ludzi do udziału w projekcie, a kiedy osoby nie zgadzały się na udział w nagraniach, bardzo chętnie podpowiadali z kim warto było porozmawiać w ich wsi. Moi respondenci zaskoczyli mnie swą otwartością i łatwością z jaką występowali przed ka-

merą. Zaskakiwały mnie również niektóre ich odpowiedzi i opowiedziane historie.

MZ: Czy realizowałeś inne projekty o podobnej tematyce?

MG: W tym roku przeprowadziłem razem z Panią Ireną Matysiuk, warsztaty filmowe dla młodzieży z Zespołu Szkół w Gródku. Wspólnie z uczniami zrealizowaliśmy reportaż po nazwą "Popówka - 70 lat w pamięci". Jest to filmowe nagranie wspomnień mieszkańców gminy Gródek, dotyczące pacyfikacji 43 mieszkańców wsi Popówka zamordowanych w 1943 roku. Sponsorem przedsięwzięcia były: Nadleśnictwo Żednia oraz Rada Rodziców Zespołu Szkół w Gródku.

MZ: Dziękuję za rozmowę, życzę wielu pomysłów na kolejne projekty.

PODSUMOWANIE PROJEKTU

Zostawić ślad – pieśni znane i nieznane mieszkańców Podlasia

Z końcem października zakończyła się realizacja projektu „Zostawić ślad – pieśni znane i nieznane mieszkańców Podlasia”. Projekt był realizowany przez OSP Białowieża. Była to długa edycja projektu, wcześniej nosiła podobną nazwę „Zostawić ślad – pieśni znane i nieznane mieszkańców Białowieży”.

Tym razem chcieliśmy wyjść poza granice naszej gminy. Głównymi założeniami oraz celami projektu było zbieranie starych, zapomnianych pieśni z naszego regionu, spisanie ich oraz zarchiwizowanie. W ramach projektu odbyło się wiele działań, do których należałoby zaliczyć przede wszystkim zbieranie pieśni przez wolontariuszy, jak również co było bardzo miłe zgłaszały się do nas osoby mające ciekawy materiał. Kolejnym punktem projektu było zorganizowanie i przeprowadzenie warsztatów, podczas których zebrany materiał był opracowywany. Warsztaty miały miejsce w Domu Pomocy Społecznej „Rokitnik” w Białowieży. Udział w warsztatach bali pensjonariusze DPS, członkowie zespołu „Ruczajok” oraz wszyscy zainteresowani. Dodam, iż warsztaty miały charakter otwarty, o czym informowaliśmy państwa zamieszczając informacje na tablicach ogłoszeń w Białowieży oraz w niektórych instytucjach. Praca na warsztatach miała swój finał na dwóch zorganizowanych koncertach, które odbyły się 11 maja oraz 17 sierpnia na parkingu gminnym przy ulicy Kolejowej. Na koncertach zaprezentowała się grupa warsztatowa oraz inne zaproszone zespoły, które miały swój wkład w projekt. Warsztata-

ty prowadziła pani Anna Fionik, która powiedziała: „Bardzo się cieszę, że udało się podczas warsztatów opracować materiał, który właśnie zaprezentowała grupa warsztatowa”. Ponadto podczas koncertów wystąpiła grupa młodzieżowa zespołu „Ruczajok”, zespół śpiewaczy „Żemerwa” ze Studziwód koło Bielska Podlaskiego, zespół „Narwa” z Narwi, zespół folklorystyczny „Cegielki” z Lewkowa Starego”, zespół ludowy „Zawaranki” z Mochnatego, zespołu estradowe „Sherion” oraz „Metro” z Hajnówki. Ostatnim elementem projektu było wydanie śpiewnika z zebranych i opracowanych materiałem. Śpiewnik jest również zamieszczony na stronie internetowej Urzędu Gminy Białowieża.

W tym miejscu chciałbym gorąco i serdecznie podziękować wszystkim, dzięki którym projekt mógł zostać zrealizowany w kształcie jaki został założony, wolontariuszom oraz osobom, które same zgłosiły się do nas z materiałem. Wielki ukłon w stronę instytucji, które wykazały pomoc, a są to: Nadleśnictwo Białowieża, Białowieski Ośrodek Kultury, Urząd Gminy Białowieża, Muzeum i Ośrodek Kultury Białoruskiej w Hajnówce, Stowarzyszenie Muzeum Małej Ojczyzny w Studziwodach, Dom Pomocy Społecznej „Rokitnik” w Białowieży, Hajnowski Dom Kultury. Projekt zrealizowano przy finansowym wsparciu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego w Białymstoku.

Marek Zubrycki

Plastuś, Miś Uszatek i Reksio nadal bawią dzieci

O "Przygodach jeża spod miasta Zgierza" Wandy Chotomskiej z przepięknymi ilustracjami Krystyny Witkowskiej czyta starszacom w przedszkolu, w ramach programu Białowieża Czyta Dzieciom prowadzonego przez Fundację Edukacyjną Jacka Kuronia, Iwona Ruczyńska z Instytutu Biologii Ssaków PAN.

Jest to niezapomniana historia samotnego jeża, który

wędruje do Zgierza poszukując rodziny, bo m.in. chce mieć kilka zacnych ciotek, żeby ciotki zapraszały go na plotki i szarlotki. W tym pragnieniu za ciotki bierze szczotki w sklepie, gdzie z kolei dwaj panowie „wzięli jeża do kieszeni i zanieśli do mieszkania, bardzo radzi, że kupili nową szczotkę do ubrania”, którą wyczyszczą sobie płaszcze, bowiem „Płaszcze lubią jak się płaszcze szczotką głaszczą”. Książkę

~Kultura i nauka~

wydaną w 1973 roku wznowiło w oryginalnej szacie graficznej Wydawnictwo Nisza. Maluchy z kolei poznały Misia Uszatka Czesława Janczarskiego. Lektorka z tomu „Przygody i wędrówki Misia Uszatka” przeczytała dziesięć króciutkich przygód Misia, który uciekł ze sklepu z zabawkami do dzieci - Zosi i Jacka i zamieszkał u nich na podwórku razem z Kruczkiem, Kogucikiem i Zajączkiem. Przedszkolaki słuchały o poszukiwaniu przez Misia Mrozu w lesie, o bałwanku i jego pożegnaniu oraz o bocianie Długonogim, który przyniósł wszystkim mieszkańcom podwórka banany z ciepłych krajów i o tym, jak Uszatek próbował urosnąć na deszczu i co wynikło ze skakania przez kałużę. Książkę wznowioną przez Naszą Księgarnię ilustrował oczywiście Zbigniew Rychlicki.

Miś Uszatek został z dziećmi na dłużej, bo o następnych jego przygodach czytał w kolejnym tygodniu Marek Zubrycki z Białowieskiego Ośrodka Kultury, tata najmłodszej przedszkolaczki Kingi. Starszaki wysłuchały natomiast opowiadania pt. „Znajdek” z tomiku

„Opowiadania o zwierzętach”.

4 listopada natomiast starszaki poznały nowego bohatera – Plastusia – plastelinowego ludka mieszkającego w piórniku Tosi. Poznały nie tylko kilka jego opowieści i piękną postać z oryginalnych ilustracji Zbigniewa Rychlickiego, ale również samego Plastusia z plasteliny wraz z samochodem, stolikiem i półką z książkami, które lektorka ulepiła wraz ze swym synem Radkiem, jednym ze starszaków. Dzieci wysłuchały kilku pierwszych opowiadań z tomu „Plastusiowy pamiętnik” Marii Kownackiej o powstaniu Plastusia, o jego właścicielce Tosi i towarzyszach Plastusia z piórnika: gumce Mysze, ołówku, piórze i linijce a także historii o kleksie z kałamarza. Lektorką była Marta Sobocińska dr biologii z Instytutu Biologii Ssaków PAN w Białowieży, mama Radka ze starszaków. Z kolei tata Radka, Wojciech Sobociński, dziennikarz, ornitolog i fotograf czytał dzieciom w kolejnym tygodniu książkę Anny Sójki "Reksio. Kocie przedszkole i inne opowiadania." Maluchy usłyszały tytułowe

opowiadanie, w którym podwórkowe zwierzaki: krowa, kura, kaczka oraz piesek Reksio opiekują się małymi kotkami oraz rozdział dotyczący wizyty Reksia w ZOO ("W ZOO"). Starszaki słuchały o tym jak Reksio urządził podwórkowe przedstawienie pt. "Śpiąca królewna" ("Przedstawienie") dla małych kurczaczek i o konkursie śpiewaczym na wiejskim podwórku ("Koncert").

W roku 2014 organizatorzy programu – Fundacja Edukacyjna Jacka Kuronia – dzięki otrzymanej dotacji w ramach VI edycji programu grantowego „Na dobry początek” Fundacji BGK im. Jana Kantego Steczkowskiego - poszerzą czytanie o nowe elementy. Będą warsztaty ze znanymi współczesnymi pisarzami i ilustratorami książek dla dzieci oraz cykl warsztatów literacko-przyrodniczych, do których współprowadzenia już dziś zapraszamy rodziców przedszkolaków zajmujących się przyrodą.

Katarzyna Winiarska

KOŁO SENIORA

Obchody Dnia Seniora

5 listopada w budynku OSP w Białowieży odbyła się impreza z okazji Dnia Seniora.

Wieczór rozpoczęła pani Irena Bajko przewodnicząca Koła Seniorów w Białowieży witając wszystkich przybyłych gości na czele z panem Mikołajem Czykwinem przewodniczącym powiatowym Koła Emerytów i Rencistów, wójtem Białowieży panem Albertem Litwinowiczem oraz dyrektorem Białowie-

skiego Ośrodka Kultury Mateuszem Gutowskim. Następnie głos zabrał pan Mikołaj Czykwin wręczając dyplomy uznania Wójtowi, dyrektorowi BOK oraz pani Irenie Bajko, gratulując tym samym przodownictwa koła w Białowieży wśród wszystkich kół w powiecie hajnowskim.

W programie był występ zespołu Ruczajok działającego przy Białowieckim Ośrodku Kultury pod kierownictwem pana Marka Zubryckiego

go oraz zabawa przy muzyce mechanicznej dj'a. Jak powiedziała pani Irena Bajko: „bardzo się cieszę, że przybyli wszyscy zaproszeni goście (ponad 70 osób) dla mnie jest to również święto bo dokładnie rok temu zostałam wybrana na przewodniczącą koła w Białowieży”. W milej i wesołej atmosferze bawili się razem goście z koła w Białowieży, Hajnowki, Czyż oraz Narwi.

Marek Zubrycki

Teremiski w serialu „Odkrywamy Polskę”

26 października odbyły się kolejne dwa dni zdjęć do filmu

kręconego przez niemiecko-francuską Telewizję Arte, w którym jednymi z bohaterów będą Katarzyna i Paweł

Winiarscy, animatorzy Uniwersytetu Powszechnego w Teremiskach i ich działania.

Pierwsza sesja zdjęć i wywiadów odbyła się w sierpniu w Teremiskach, w czasie której został też nagrany koncert zespołu Kwadrofoniak z Dorotą Miskiewicz. Jesienny materiał nagrywany był w Warszawie, m.in. w domu Jacka Kuronia, na Uniwersytecie Dzieci i w Collegium Civitas, gdzie Paweł Winiarski robi doktorat. Materiał zostanie

zaprezentowany w dwóch filmach: jednym z 3 odcinków serialu o Polsce pt. „Odkrywamy Polskę” (planowana emisja serialu – w Telewizji Arte w kwietniu 2014) oraz w filmie przygotowywanym na Dzień Polski w Telewizji Arte. Kolejna sesja zdjęciowa planowana jest w lutym, ponownie w Teremiskach i w Białowieży.

Katarzyna Winiarska

~Kultura i nauka~

BIAŁOWIESKI PARK NARODOWY

To już czwarta edycja

W czwartek 21 listopada już po raz czwarty odbył się finał Wojewódzkiego Konkursu Wiedzy Ekologicznej „Różnorodność biologiczna i formy ochrony przyrody w Polsce”.

Organizatorem wydarzenia był Białowiecki Park Narodowy. Jego adresatami jest młodzież gimnazjalna województwa podlaskiego. W udział w konkursie włączyło się pięćdziesiąt gimnazjów z naszego regionu. Uzyskał on honorowy patronat: Podlaskiego Kuratora Oświaty w Białymstoku, parków narodowych i krajobrazowych, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku, Zarządu Regionu Podlaskiego NSZZ Solidarność, Starostwa Powiatowego w Hajnówce, Instytutu Biologii Ssaków PAN w Białowieży. - Cóż nie było łatwo – komentuje jedna z uczestniczek testu. – Ale ogólnie je-

stem z siebie zadowolona, choć nie wszystko wiedziałam. To było bardzo ciekawe doświadczenie. Mam nadzieję, że nie wypadłam najgorzej.

Lista laureatów IV edycji Wojewódzkiego Konkursu Wiedzy Ekologicznej:

1. Kowalczyk Natalia, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Białowieży, opiekun Iwona Lickiewicz
2. Kucharska Julia, Zespół Szkół w Jaświłach, opiekun Grażyna Kuc
3. Kurop Anna, Publiczne Gimnazjum Dwujęzyczne nr 32 w Białymstoku, opiekun Agnieszka Gryczkowska
4. Danilczuk Anna, Publiczne Gimnazjum nr 16 w Białymstoku, opiekun Halina Arciszewska
5. Smoktunowicz Beata, Zespół Szkół z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego w Hajnówce, opiekun Anna Wasiluk
6. Czemieli Izabela, Publiczne Gimnazjum Nr 6 z Oddziałami Dwujęzycznymi

mi im. Seweryna Nowakowskiego w Białymstoku, opiekun Anna Świętkowska

7. Karolczak Ewa Publiczne Gimnazjum Nr 15 im. Wiesława Kazaneckiego w Białymstoku, opiekun Irena Gryc
8. Kendyś Justyna, Zespół Szkół z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego, opiekun Alina Plis
9. Sokołowska Anna, Publiczne Gimnazjum nr 8, im. Ks. Mazowieckiego Janusza I w Łomży, opiekun Grażyna Dworakowska
10. Zalewski Łukasz, Publiczne Gimnazjum Nr 32 Dwujęzyczne w Białymstoku, opiekun Agnieszka Gryczkowska

Konkurs dofinansowany został ze środków WFOŚiGW w Białymstoku.

Mateusz Gutowski

Festwiał Filmowy Żubroffka w Białowieży

O rozwoju kinematografii serbskiej, różnicach między pokoleniami

twórców oraz o braku finansowania kultury w Serbii z Danko Protćem i Zoranem Gajjnym rozmawiała Katarzyna Ścieszka, kulturoznawczyni, po projekcji serii serbskich filmów animowanych w Kinie Żubr 4 grudnia.

Spotkanie i projekcja filmów odbyły się w ramach Międzynarodowego Festiwalu Filmów Krótkometrażowych ŻubrOffka, którego głównym organizatorem jest Białostocki Ośrodek Kultury DKF Gag. Pokaz w Białowieży odbył się z inicjatywy Fundacji Edukacyjnej Jacka Kuronia.

Stereotypowe postrzeganie Serbii jako miejsca potwornej wojny zniechęciło wielu zazwyczaj zainteresowanych inicjatywami filmowymi Białowieżan do przyścia na pokaz. A szkoda, bo seria krótkich animacji, któ-

re widzowie mieli okazję zobaczyć skutecznie ten stereotyp łamała. Młode pokolenie twórców (a w większości to ich filmy widzieliśmy) chce zostawić temat wojny i konfliktu narodowościowego za sobą – jak mówili goście podczas spotkania – zajmują ich współczesne sprawy, takie same jak młodych ludzi w innych krajach Europy czy świata. Jak bardzo różne, można było stwierdzić obejrzawszy 17 animacji, z których wiele było lekkimi etiudami opartymi czasem na jednej myśli czy przesłaniu ("Lustro", "Wieża Babel"), żarcie ("Kafarna") czy zabawie formą filmową („Fantasmagoria”). Na wielu widzach największe wrażenie zrobiła poruszająca plastelinowa animacja pt. „Rabbitland” - obnażającego system „cudownej” demokracji, w którym na ruinach żyją wyprani z myśli „szczęśliwi” mieszkańcy – różowe króliki z dziurami w głowach, których jedyną aktywnością jest codzienne bezmyślne głosowanie na złotego bożka, a karmą różowa papka z telewizora, wdrukowująca przekaz, że jesteśmy „happy”. Rabbitland zdobył w tym roku nagrodę Kryształowego

Niedźwiedzia dla najlepszego filmu krótkometrażowego na Festiwalu Filmowym w Berlinie.

Goście spotkania, Serbowie mieszkający obecnie w Polsce (Danko od 89 roku a Zoran od 2 lat) opowiadali o swojej misji upowszechniania kina krajów bałkańskich w Polsce poprzez inicjatywę Oko na Bałkany jaką realizują wraz z zespołem w ramach Fundacji Cinemania i staraniach zróżnicowania w oczach widzów kinematografii poszczególnych krajów określanych wspólną nazwą Bałkany. Edycja festiwalu w 2013 roku poświęcona była kinematografii serbskiej, w 2014 prezentować będzie kino chorwackie. W Warszawie już w styczniu, a potem może i w Białowieży...

Organizator: Białostocki Ośrodek Kultury – DKF „GAG”

Współorganizator: Fundacja Edukacyjna Jacka Kuronia

Partner: Białowiecki Ośrodek Kultury

Katarzyna Winiarska

DUŻO EMOCJI NA PARKIECIE

Turniej Niepodległości w piłce siatkowej chłopców w Białowieży

Turniej Niepodległości w Piłce Siatkowej chłopców w Białowieży przyniósł wiele niespodziewanych rozstrzygnięć.

Gospodarze turnieju UKS Olimpijczyk Białowieża w pierwszym meczu po wspaniałym, zaciętym spotkaniu pokonali faworyzowaną drużynę LUKS Żubr TL Białowieża 2:1. W następnych meczach nie było już tak dobrze dla gospodarzy, choć wszystkie pozostałe spotkania przegrali po walce 1:2. Zawodnicy Technikum Leśnego grali zaś z meczu na mecz coraz lepiej ostatecznie zajmując II miejsce z taką samą liczbą punktów co zwycięzcy MUKS „Piętnastka” Białystok. Wyniki większości spotkań były często dużym zaskoczeniem, ale każda z drużyn walczyła do końca o zwycięstwo.

Wyniki spotkań:

09 listopada 2013 godz.10.00

MUKS Piętnastka Białystok I - MUKS Piętnastka Białystok II 2:1

UKS Olimpijczyk Białowieża - LUKS Żubr TL Białowieża 2:1

Hajnówka wygrywa

W dniu 16 listopada odbył się turniej o Puchar Prezesa Towarzystwa Sportowego „Żubr” w Białowieży.

W zawodach udział wzięły cztery drużyny. Grano systemem każdy z każdym do dwóch wygranych se-

Puchar Dyrektora BOK w piłce siatkowej

W sobotę 14 grudnia w sali Technikum Leśnego w Białowieży odbył się puchar Dyrektora Białowieskiego Ośrodka Kultury w piłce siatkowej.

W sportowych zmaganiach udział wzięły trzy zespoły: T.S. Żubr, OSP Białowieża oraz TL Białowieża.

MUKS Piętnastka Białystok II - UKS Wysokie Mazowieckie 1:2

LUKS Żubr TL Białowieża - MUKS Piętnastka Białystok I 1:2

UKS Olimpijczyk Białowieża - UKS Wysokie Mazowieckie 1:2

LUKS Żubr TL Białowieża - MUKS Piętnastka Białystok II 3:0

10 listopada 2013 godz. 9.30

MUKS Piętnastka Białystok I - UKS Wysokie Mazowieckie 1:2

UKS Olimpijczyk Białowieża - MUKS Piętnastka Białystok II 1:2

LUKS Żubr TL Białowieża - UKS Wysokie Mazowieckie 2:1

MUKS Piętnastka Białystok II - UKS Olimpijczyk Białowieża 2:1

Końcowa kolejność turnieju:

1. MUKS „Piętnastka” Białystok I
2. LUKS „Żubr” TL Białowieża
3. UKS Wysokie Mazowieckie
4. MUKS „Piętnastka” Białystok II
5. UKS „Olimpijczyk” Białowieża

Wybrano najlepszych zawodników poszczególnych drużyn, którzy zostali

tów. Ostatecznie bezkonkurencyjni okazali się siatkarze z Hajnówki, którzy wygrali wszystkie swoje spotkania.

Kolejność turnieju:

1. Muli Studio Hajnówka
2. Młode Żubry
3. Towarzystwo Sportowe „Żubr”
4. Technikum Leśne w Białowieży

Grano systemem każdy z każdym do trzech wygranych setów. Spotkania były bardzo wyrównane, wiele setów kończyło się jedynie dwupunktową przewagą. Itórejs z drużyn.

Wyniki poszczególnych spotkań:

T.S. Żubr - OSP Białowieża 3:0

TL Białowieża - OSP Białowieża 0:3

TL Białowieża - T.S. Żubr 3:2

uhonorowani nagrodami od organizatorów i sponsorów:

MUKS I - Cylwik Jan, Wróbel Kamil

MUKS II - Baranowski Daniel, Białojan Krzysztof, Biecak Dawid

Wysokie Maz. - Godlewski Michał

LUKS TL - Fiszer Damian, Waszkiewicz Patryk

UKS - Kajak Piotr, Muczko Paweł

MVP Turnieju - Godlewski Michał - Wysokie Mazowieckie

Duże podziękowania należą się współorganizatorom i sponsorom, dzięki którym po raz kolejny z Białowieży uczestnicy wyjechali z medalami, nagrodami i usatysfakcjonowani sportowo. Turniej sfinansowano ze środków Urzędu Marszałkowskiego woj. Podlaskiego, Urzędu Gminy Białowieża, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Białowieży, Fundacji Ignacego Łukasiewicza PGNiG, UKS Olimpijczyk Białowieża.

Wszystkim ślicznie dziękujemy za pomoc we współorganizacji wspaniałej, dwudniowej, sportowej imprezy.

Jarosław Kutikow

Organizatorem wydarzenia było Towarzystwo Sportowe „Żubr” w partnerstwie z Białowieskim Ośrodkiem Kultury i Ochotniczą Strażą Pożarną w Białowieży.

M.G

Końcowa kolejność zawodów:

1. T.S. Żubr 4 pkt.

2. OSP Białowieża 3 pkt.

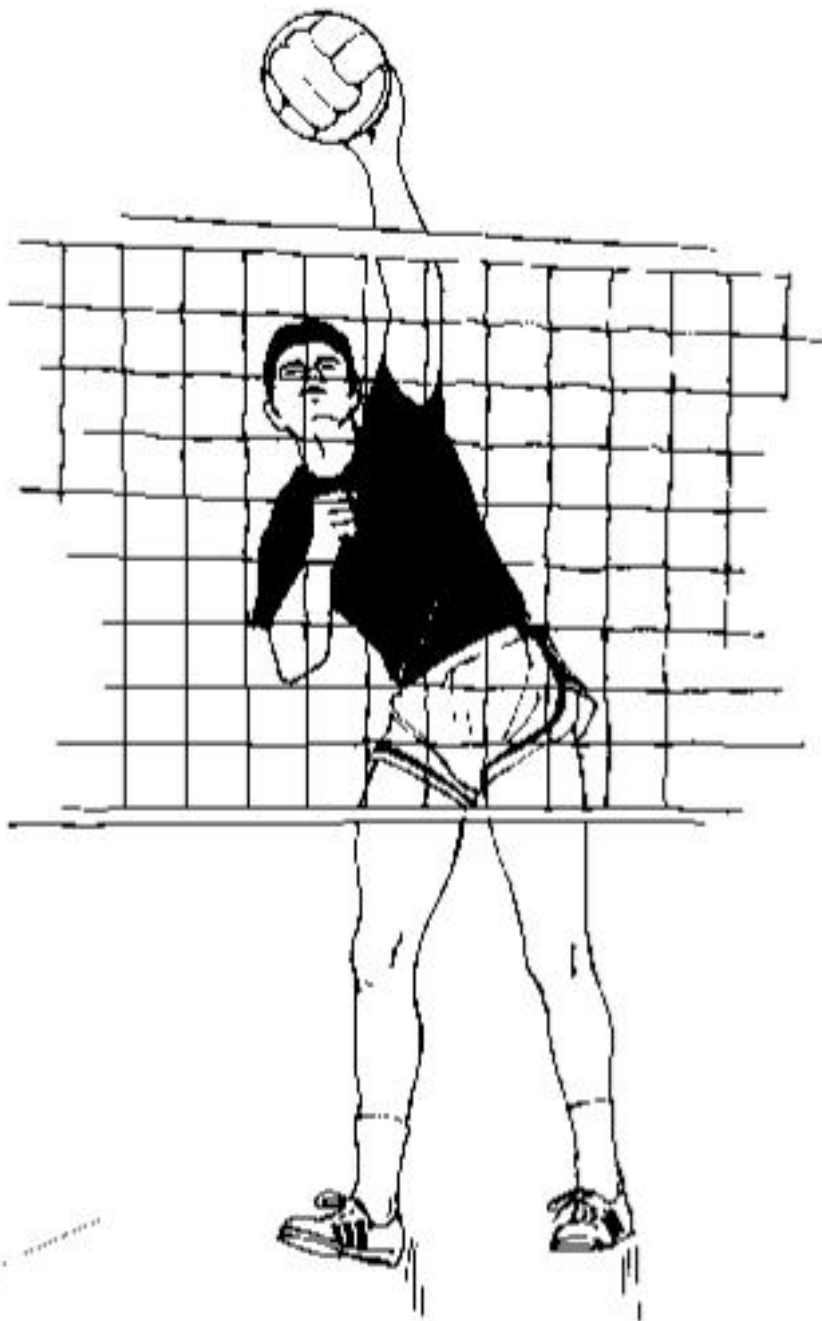
3. TL Białowieża 2 pkt.

Współorganizatorami zawodów byli: Urząd Gminy Białowieża, OSP Białowieża oraz TL Białowieża.

M.G

UKS OLIMPIJCZYK BIAŁOWIEŻA

Kadeci na czwartym miejscu

ne nie wszystkim pozwoliły na dotarcie na zawody. Wspólna drużyna Narewki i Białowieży pierwszym piątkowym meczu turnieju, po zaciętym spotkaniu uległa drużynie gospodarzy z Wysokiego Mazowieckiego 2:1, aby jeszcze tego samego dnia późnym wieczorem pokonać GIM-NET Mońki 3:0. Następnego dnia grając bez dwóch podstawowych zawodników przegraliśmy z BAS Białystok 0:3 oraz z UKS Rawa Mazowiecka po dobrym meczu 0:3. Niestety na turniej nie dotarły drużyny KPS Siedlce i Plas Kielce. Ostatecznie zajęliśmy IV miejsce w dobrze obsadzonym turnieju, z ciekawymi nagrodami, pięknymi pucharami, pamiątkowymi koszulkami oraz wzorową organizacją gospodarzy.

Kolejność końcowa:

1. UKS Rawa Mazowiecka.
2. BAS Białystok.
3. UKS Wysokie Mazowieckie.
4. UKS Olimpijczyk Białowieża.
5. GIM-NET Mońki.

Duże podziękowania należą się organizatorom turnieju i sponsorom, dzięki którym po raz kolejny z uczestnicy wyjechali bardzo zadowoleni. Zawody pozwoliły na zdobycie dodatkowych doświadczeń, które powinny zaprocentować w najbliższych meczach ligowych. Wyjazd dzięki środkom Urzędu Gminy Białowieża, Urzędu Gminy Narewka, Nadleśnictwa Białowieża, BS w Hajnówce, Firmy Grafix oraz Fundacji Ignacego Łukasiewicza PGNiG. Wszystkim ślicznie dziękujemy za pomoc w możliwości wyjazdu na wspaniałą, sportową imprezę.

Jarosław Kutikow

Kadeci UKS Olimpijczyk Białowieża Siatkowej w Wysokim Mazowieckim. uczestniczyli w trzydniowym Ogólnopolskim Mikołajkowym Turnieju Piłki

Niestety warunki atmosferycz-

GŁOS BIAŁOWIEŻY — MIESIĘCZNIK SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Wydawca: Białowiecki Ośrodek Kultury, 17- 230 Białowieża, ul. Sportowa 1, tel. 85 68 12 460. Druk: Nadleśnictwo Białowieża.

Redagują: Mateusz Gutowski (redaktor naczelny). Stali współpracownicy: Anna Kulbacka, Barbara Bajko, Wioletta Januskiewicz, Katarzyna Winiarska, Anetta Andrzejuk, Małgorzata Bzowska-Dowbysz, Helena Krauze-Wułtańska, Jerzy Karczewski, Karol Zub, Marek Zubrycki.

Adres e-mailowy: redakcja@ug.bialowieza.pl, mateusz.gutowski85@wp.pl. Strona internetowa: www.bialowieza.gmina.pl. Blog: mateuszgutowski.blog.pl.

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania materiałów.

Numer zamknięto 18.12.2013 r.

Nakład 350 egzemplarzy